

บทคัดย่อ

ตัวเงินเป็นตราสารเปลี่ยนมือสามารถโอนได้ด้วยวิธีการส่งมอบหรือสลักหลังและ
ส่งมอบ โดยไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ และผู้รับโอนที่สุจริตมีสิทธิดีกว่าผู้โอน แต่หาก
ผู้ส่งจ่ายเขียนห้ามเปลี่ยนมือไว้ด้านหน้าของตัวเงิน ทำให้ตัวเงินสิ้นลักษณะตราสารเปลี่ยนมือ
ตัวเงินนั้นจะโอนต่อไปได้แต่โดยรูปการและผลของการโอนสามัญ (มาตรา 917 วรรคสอง)

ตัวเงินนั้นหากผู้ส่งจ่ายไม่ได้ห้ามเปลี่ยนมือก็สามารถโอนต่อไปได้ตามปกติ อย่างไรก็ตาม
ตามกฎหมายอนุญาตให้ผู้สลักหลังห้ามโอนตัวเงินต่อไปได้ ดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 923

“ผู้สลักหลังคนใดระบุข้อความห้ามสลักหลังสืบไปลงไว้แล้ว ผู้สลักหลังคนนั้นย่อมไม่
ต้องรับผิดชอบบุคคลอันเขาสลักหลังตัวแลกเงินนั้นให้ไปในภายหลัง”

ความประสงค์ของผู้สลักหลังที่เขียนข้อความห้ามสลักหลังสืบไปลงไว้ ก็เพราะ
ต้องการสงวนข้อต่อผู้ของตนที่มีอยู่กับผู้ที่ตนสลักหลังตัวให้โดยเฉพาะนั้น เพราะหากไม่มีการ
สลักหลังห้ามโอนตัวเงินไว้ และตัวเงินนั้นได้สลักหลังโอนกันต่อไปเรื่อย ๆ ผู้สลักหลังจะยกข้อต่อผู้
ระหว่างตนกับผู้ทีตนโอนตัวให้นั้นไปต่อผู้รับสลักหลังในภายหลังซึ่งรับโอนตัวเงินมาโดยสุจริต
ไม่ได้ ทั้งนี้ตามหลักผู้รับโอนที่สุจริตมีสิทธิดีกว่าผู้โอน (มาตรา 312, 313 และ 916)

การสลักหลังห้ามโอนมีความสำคัญต่อคู่สัญญาตามตัว ดังนั้นเพื่อให้เกิดความ
ชัดเจน ผู้เขียนจึงได้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องวิธีการและผลของการสลักหลังห้ามโอนตัวเงิน และ
ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการสลักหลังห้ามโอนตัวเงิน ตามมาตรา 923 รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์
ว่าผลของการสลักหลังห้ามโอนนั้นสามารถเป็นไปตามความประสงค์ของผู้สลักหลังที่ระบุข้อความ
ห้ามโอนได้อย่างแท้จริงหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาได้ข้อสรุปดังนี้

ประการแรก ผู้มีสิทธิสลักหลังห้ามโอน จากการศึกษาพบว่าผู้มีสิทธิสลักหลังห้าม
โอน ตามมาตรา 923 คือ ผู้สลักหลัง ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ครอบครองตัวในฐานะผู้รับเงินหรือผู้รับสลัก
หลังและได้สลักหลังโอนตัวนั้น โดยได้เขียนข้อความห้ามโอนไว้เป็นส่วนประกอบกับการสลักหลัง
และแม้ตัวเงินฉบับนั้นจะได้มีการสลักหลังห้ามโอนมาก่อนแล้ว ผู้สลักหลังจะสลักหลังโดยระบุ
ข้อความห้ามโอนอีกก็ได้ ในกรณีที่ผู้ทรงเดิมข้อความห้ามโอน ผู้เขียนเห็นว่าไม่ใช่กรณีตามมาตรา
923 เพราะเขาไม่ใช่ผู้สลักหลัง แม้ในภายหลังจะได้โอนตัวเงินต่อไปก็ตาม

ประการที่สอง ชนิดของตัวเงินที่สามารถสลักหลังห้ามโอนได้ เนื่องจากการสลักหลัง
ตัวผู้ถือ กฎหมายถือว่าเป็นการอวัลผู้ส่งจ่าย เมื่อผู้ส่งชื้อในตัวเงินมีฐานะเป็นผู้อวัลจึงไม่ใช่

ผู้สละหลัง เช่นนี้เขาก็ไม่อาจสละหลังห้ามโอนตามมาตรา 923 ได้ ดังนั้นสรุปได้ว่าเฉพาะกรณี
ตัวเงินชนิดระบุชื่อเท่านั้นที่สามารถสละหลังห้ามโอนได้ ไม่อาจสละหลังห้ามโอนตัวชนิดผู้ถือได้

ประการที่สาม วิธีการสละหลังห้ามโอน วิธีการสละหลังห้ามโอนตัวเงินนั้นสามารถ
ทำลงในด้านหน้าหรือด้านหลังของตัวเงินก็ได้ แต่ข้อความห้ามโอนต้องเป็นส่วนประกอบของการ
สละหลัง ซึ่งจากการศึกษาพบว่าวิธีการสละหลังต้องเป็นกรณีการสละหลังเฉพาะเท่านั้น คำสั่งห้าม
โอนดังกล่าวไม่สามารถใช้กับการสละหลังลอยได้ เพราะโดยสภาพการสละหลังลอยนั้นจะไม่ระบุ
ชื่อผู้รับโอนจึงไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าห้ามมิให้บุคคลใดโอนต่อ

ประการที่สี่ ผลของการสละหลังห้ามโอนเช็คขีดคร่อม ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าอยู่ในบังคับ
มาตรา 923 ไม่ใช่กรณีของมาตรา 999 ในขณะที่ผู้ทรงระบุห้ามเปลี่ยนมือในเช็คขีดคร่อมนั้น
(มาตรา 995(3)) ยังไม่มีบทบัญญัติอื่น ๆ ที่ใช้บังคับได้จึงต้องมีบทบัญญัติเฉพาะซึ่งก็คือ มาตรา
999 กล่าวคือ เช็คขีดคร่อมทั่วไป หรือขีดคร่อมเฉพาะซึ่งผู้ทรงเติมคำลงว่า “ห้ามเปลี่ยนมือ” จะ
ส่งผลให้เช็คนั้นสามารถโอนต่อไปได้ด้วยวิธีการของตัวเงิน แต่บุคคลที่รับโอนเช็คต่อ ๆ ไปนั้นไม่มี
สิทธิในเช็คนั้นยิ่งไปกว่า และไม่สามารถให้สิทธิในเช็คนั้นต่อไปได้ดีกว่าสิทธิของบุคคลอันตนได้
เช็คของเขา มาตามหลักผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนก็อาจจะแก้ไข
เพิ่มเติม มาตรา 999 ว่าให้ใช้กับกรณีเช็คขีดคร่อมซึ่งผู้ทรงเขียนห้ามเปลี่ยนมือเท่านั้น

ประการที่ห้า สิทธิของผู้ทรงตัวเงินที่มีการสละหลังห้ามโอน การสละหลังห้ามโอนไม่
มีผลให้ตัวเงินสิ้นลักษณะตราสารเปลี่ยนมือ สิทธิของผู้ทรงนั้นคงมีอยู่ตามปกติเหมือนกรณีที่ไม่ม
การสละหลังห้ามโอน เพียงแต่หากมีการโอนตัวต่อไปผู้รับสละหลังในภายหลังจะใช้สิทธิไล่เบี้ยเอา
แก่ผู้สละหลังที่มีคำสั่งห้ามโอนไม่ได้เท่านั้น

ประการที่หก การใช้เงิน กรณีมีการฝ่าฝืนคำสั่งห้ามโอนของผู้สละหลัง และ
ผู้รับสละหลังในภายหลังเป็นผู้ทรง เมื่อผู้จ่ายได้ใช้เงินไปตามความในมาตรา 949 กฎหมายถือว่า
มูลหนี้เดิมและหนี้ตามตัวของคู่สัญญาทั้งหลายเป็นอันระงับ ผู้สละหลังที่ระบุข้อความห้ามโอนไม่
สามารถยกข้อต่อสู้ระหว่างตนกับผู้รับสละหลังขึ้นต่อสู้ผู้รับสละหลังได้ ทำให้การเขียนข้อความ
ห้ามโอนของผู้สละหลังไม่เกิดผลอย่างใด ๆ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติในเรื่องการห้ามโอนตัว
เงินของผู้สละหลังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และไม่เป็นที่ไปตามเจตนารมณ์ของ
ผู้สละหลังที่ระบุข้อความห้ามโอน หากผลของการสละหลังห้ามโอนมีหลักการทำนองเดียวกับ
มาตรา 999 กล่าวคือ หากมีการโอนตัวเงินนั้นต่อไปจะทำให้ผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน เช่นนี้ก็
จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

Abstract

A bill is a negotiable instrument that can be transferred by means of a delivery or an indorsement and delivery without notification to the debtor, of which the bona fide transferee maintains preferential right over the transferor. But, if the drawer has written on the face of a bill the word "not negotiable" or any equivalent expression, the bill can no longer be a negotiable instrument. It can be transferred only according to the form, and with the effects of an ordinary transfer.

The bill without "not negotiable" order of the drawer can be transferred regularly. However, the relevant law allows an indorser to forbid further indorsement.

section 923 " If an indorser specifies that he forbids further indorsement, he incurs no liability to the person to whom the bill of exchange is subsequently indorsed."

The purpose of the indorser to explicitly forbid further indorsement is to reserve his defense against the indorsee. Without forbidding further indorsement, if the bill is continuously transferred by indorsements, the indorser cannot raise the defense based on his relation with the transferee, unless the transfer has taken place in pursuance of fraudulent understanding (section 916).

Forbid further indorsement is important for the parties to a bill. For the purpose of clarification, the author studied on methods and effects of forbidding further indorsement of Bills, including legal problems on this issue according to section 923. In addition, the author studied and analyzed whether the effects of forbidding further indorsement meet the indorser's real intention to that purpose. The findings from the study are as follows:

Firstly, it is found that the indorser under section 923 is the person holding the bill whose name is specified therein as payee or indorsee and indorsing such bill with the term "not transferable". Despite already having forbidding indorsement, the indorser could indorse by writing down "not transferable". In the case where the holder has added the term "not transferable", the author considers that it is not within the scope

of section 923, with the reason that he is not the indorser despite subsequently transferring the bill.

Secondly, the type of the bill allowing forbidding further indorsement, since the law provides that the indorsement of the bill payable to bearer operates only as a guarantee (aval) for the drawer, the person signing in the bill as the guarantor is not the indorser and thereby cannot indorse the bill pursuant to section 923. It is therefore concluded that only the named bills ,excluding the bill payable to bearer, can be subject to forbid further indorsement.

Thirdly, the forbidding further indorsement can be done by writing down on the face or back of the bill, comprising of the term “not transferable”. The study revealed that the case must be for the special indorsement only. The order of forbidding further indorsement can not be applied to the blank indorsement, having no specified transferer’s name, because no prove who is forbidden to further transfer the bill.

Fourthly, in the auther opinion, effects for forbidding further indorsement of a crossed cheque is subject to section 923 rather than section 999. As there is no specific provision applying to the case where the holder specifies “not transferable” in the crossed cheque (section 995(3)), section 999 is required. Where the holder add the term “not transferable” in the general crossed cheque or the specific crossed cheque, that cheque can be transferred by the Bill’s way. However, the transferee of the such cheque shall not have and shall not be capable giving a better title to the cheque than that which the person from whom he took it had. Thus section 999 should be amended for clarification in the way that it can be applied only to the crossed cheque written down the term “not transferable” by the holder.

Fifthly, the right of the holder of the bill having forbidding further indorsement, the forbidding further indorsement, in no case, results in the termination of negotiable instrument characteristics. The holder still generally the same right as in the case of not forbidding further indorsement. However, if the bill is sequentially transferred, all subsequent indorsees can not have recourse to the indorser who forbid further indorsement.

Sixthly, the payment, where the indorser has violated the forbidding further indorsement and the subsequent indorsee becomes the holder, the previous obligation and all other obligation under the bill will be settled upon the payment of the payer under section 949. The indorser who forbid further indorsement cannot raise his defense in relation to the indorsee against the latter. Consequently, forbidding further indorsement by the indorser is invalid. Thus, it indicates that the provision of forbidding further indorsement the bill by the indorser cannot be reach the law objectives and the intention of such indorser. The problem could be solved if the effect of forbidding further indorsement follows the similar principle of section 999, namely that the indorsee cannot have the better right than the indorser.